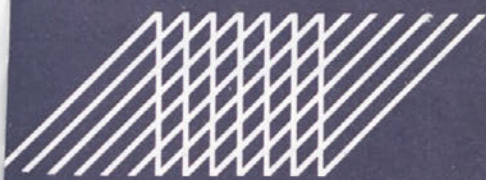

GLASILO TEKSTILNE TOVARNE NOVO MESTO

NOVOTEKS

LETO 'X - ŠT. 2 - FEBRUARJA 1980

Moda 1980

25., jubilejni sejem konfekcije, modnih tkanin, pletenin, usnja, izdelkov usnjarsko - predelovalne industrije in raznih modnih izdelkov

Gospodarsko razstavišče Ljubljana

Komu priznanje „Ljubljanski zmaj“

Letos je 15-članska ocenjevalna komisija za izbor najboljših izdelkov za podelitev statue LJUBLJANSKI ZMAJ imela izredno težko nalogo. Bilo je potrebno izbrati med velikim številom dobrih izdelkov najboljše v petih blagovnih skupinah in sicer: tkanine, lahka in težka konfekcija usnjena in

krznena konfekcija ter obutev in modni dodatki.

Iz Novoteksovih razstavljenih eksponatov tkanin in konfekcije sta v ožji izbor za podelitev priznanja prišla dva izdelka, in sicer:

BABY PROGRAM – art. 4591, 4592 4593, 4594 4595, 4596, in 4483 ter ELASTIČNA TKANINA – ELASTIK.

Odločitev komisije za otroško konfekcijo je bila taka predvsem zato ker so ti prisrčni predmeti za naše malčke izdelani iz NOVOTEKSOVE pletenine v NOVOTEKSOVI konfekciji.

Poleg NOVOTEKSA so to najvišje priznanje prejele še naslednje organizacije združenega dela;

OZD INDUSTRIJA USNJA – Vrhnika,

OZD SEŽANA – Tovarna pletenin Sežana

OZD ALMIRA – Radovljica,

OUR LEDA – Knjaževac,

OZD TOKO – Domžale

OZD KONUS – Slovenske Konjice,

TIM TOZD EKSPERIMENTALNA TKALNICA

– Kamnik,

OZD METKA – Celje,

OZD MTT – Maribor

OUR SLOBODA – Kula

OZD POLZELA – Tovarna nogavic Polzela,

OZD ASTIBO – Štip,

OZD IDEAL – Nova Gorica,

OZD MURA – Murska Sobota in

OZD LABOD – Novo mesto

Vsem delavkam in delavcem NOVOTEKSA, ki so sodelovali pri pripravi in izdelavi nagrajene kolekcije, iskreno čestitamo.

Sejem MODA 80 je na Gospodarskem razstavišču ob letošnji 25. obletnici te pomembne gospodarske manifestacije otvoril predsednik Gospodarske zbornice Jugoslavije tovariš Ilija VAKIČ.

Slavnostni govornik je bil predsednik IO Splošnega združenja tekstilne industrije Slovenije doc. mag. Rino SIMONETI.

Beseda ob sejmu „Moda 80“

Otvorjanje 25. jubilejnega sejma „Moda 80“ nas upravičeno navdaja s ponosom na prehojeno pot in z optimizmom v naprej. Večina si lahko predstavlja, tisti, ki smo že pri začetkih sodelovali, pa se celo spominjamo, v kakšnih okoliščinah je začela delovati ta institucija pospeševanja industrijske proizvodnje in plasmana v Ljubljani. Skromne ekonomske razmere niso zadržale entuzijastov tistega časa, ki so pričeli graditi z veliko vero, da bo z rastjo produkcije in vsega družbenega življenja v Titovi Jugoslaviji mogoče tudi s sodobnimi sredstvi trženja pospeševati razvoj sodobne tekstilne, usnjarsko predelovalne in druge vzporedne proizvodnje, ki jo obeležujemo s skupnim imenom moda. 25 let nenehnega strmega razvoja nam dokazuje, da je bila vera upravičena, zato bo tudi letošnja prireditev lepega estetskega in koristnega eden izmed pospeševalcev sodobne proizvodnje in povezovanje združenega dela ter potrošnje.

V povojnem razdobju je tekstilna industrija Jugoslavije obsegala 15 % vse industrijske proizvodnje, še danes pa zavzema 10 %. V njej je zaposleno 330.000 delavcev ali 16 % vseh zaposlenih. Karakterizira jo visoka stopnja instaliranih kapacitet, ki preraščajo absorpcijsko moč doma čega tržišča. Če ne bi izvozila 20 do 30 % svojih kapacitet, bi bile te zelo slabo izkoriščene. Nekoordinirana visoka rast novih proizvodnih kapacitet je sicer zakonitost razvoja dežele ki se hitro

razvija oziroma želi vstopiti v svojo rano industrijsko dobo, vendar je pri tem gotovo povzročena velika narodnogospodarska škoda in izguba zaradi neracionalno vloženi sredstev. Rast proizvodnje pa se vendar umirja, saj smo v obdobju 1976–1980 programirali 4-odstotno povečanje, ki pa se realizira približno v višini 3,3 %. Izkoriščanje industrijskih kapacitet v Jugoslaviji je 81-odstotno, v tekstilni industriji Jugoslavije primarnih faz – v proizvodnji prej in metražnega blaga 84, končnih tekstilnih proizvodov pa 82 %. Kapacitete, ki delajo v industriji Jugoslavije približno v 2 izmenah delajo v primarni tekstilni proizvodnji z 2,4 v finalni proizvodnji pa z 1,9. Globalno se umirjajo tudi investicije v tekstil, saj znašajo v dolgoletnem poprečju okrog 4 % in so pod obsegom družbenega proizvoda.

Zaradi znanega pomanjkanja prirodnih in deloma tudi sintetičnih surovin je tekstilna industrija Jugoslavije udeležena v celokupnem industrijskem uvozu s 3,5 %, v izvozu z 8,5 %. Zaposleni v tekstilni in ustrij, Jugoslavije imajo trajno najnižje osebne dohodke – za 32 % nižje, kot je poprečje industrije in rudarstva. zanimivo je, da so tudi pri predelavi tako dragocene surovine kot je volna, osebni dohodki za 31 % pod poprečjem. Realni so globalni programi razvoja, po katerih bi tekstilna industrija v bodočem srednjeročnem razdobju zmerno rasla s stopnjo 3, z uvozom 2 in izvozom 4 %.

Doc. mag. Rino SIMONETI, predsednik IO Splošnega združenja tekstilne industrije Slovenije

Z željo, da se čim celoviteje informiramo o stanju tekstilne industrije v Sloveniji in Jugoslaviji in predvidevanjih za delo v naprej, v celoti objavljamo sestavek predsednika IO Splošnega združenja tekstilne industrije Slovenije.

Petindvajset let sejma „Moda” na Gospodarskem razstavišču v Ljubljani

Od 14. do 18. januarja letos je bil v organizaciji Gospodarskega razstavišča 25. jubilejni sejem modnih tkanin, pletenin, konfekcije usnja, izdelkov usnjarsko-predelovalne industrije in modnih dodatkov – „MODA 80“.

Letošnji sejem je na popolnoma zasadeni razpoložljivi razstavni površini (15.000 m²) Gospodarskega razstavišča združeval 503 delovne organizacije iz vse Jugoslavije. Zastopana so bila vsa važnejša proizvodnja podjetja tekstilne industrije metrskega blaga, pletenin, trikotaže, konfekcije) ter usnjene industrije in galanterije v manjši meri pa tudi čevljarstva industrija.

Čeravno je bil tudi letos, kot že nekaj let prej, zasaden ves razpoložljivi razstavni prostor Gospodarskega razstavišča, še zdaleč organizator ni mogel pokriti potrebe razstavljalcev, nekaj delovnih organizacij pa sploh ni dobilo prostora na tem sejmu.

Če skušamo analizirati razvoj sejma MODA v Ljubljani v zadnjih nekaj letih, lahko ugotovimo, da ima ta sejemska manifestacija večkratni namen in pomen pri kreativnem usmerjanju in spodbudi proizvodnih organizacij, da čim bolj zadovoljijo okuse in modne zahteve domačih in tujih potrošnikov, hkrati pa deluje na ustvarjanju mode v oblačilni potrošnji.

Samo dejstvo da je na sejmu mode razstavljalo svoje izdelke tako veliko število delovnih organizacij, govori o vloženih naporih naše tekstilne in usnjarsko-predelovalne industrije, da se s kvaliteto, oblikovanjem in modno kreacijo maksimalno prilagodi zahtevam domačega in tujega trga. To je najboljša pot in delovanje pri izvajanju politike ekonomske stabilizacije, ki vodi tudi v izboljšanje naše neugodne plačilno bilančne situacije. Če smo in v kolikšni meri v proizvodnji uspeli zadovoljiti zahteve in potrebe domačega kupca, s tem tudi učinkovito delujemo pri zmanjševanju odliva deviz in potovanja občanov v tujino zaradi kupovanja oblačil.

Od tega, kako uspešno spremljamo modo v svetu, je odvisna uspešnost prodaje naših izdelkov na tujem trgu kar je tudi do danes predstavljalo zelo pomembno postavko našega deviznega preliva ki ga moramo v letošnjem gospodarskem letu precej povečati.

NOVOTEKS kot iniciator in soustanovitelj sejma MODA je danes, ko praznujemo 25-letnico te pomembne manifestacije, ena izmed delovnih organizacij, ki je ves ta čas sodelovala s svojimi izdelki na razstavi in modni reviji. Tako je 25 letnica Gospodarskega razstavišča tudi 25-letnica uspešnega sodelovanja naše delovne organizacije z

Gospodarskim razstaviščem. Sejem mode pa ni zgolj razstavljanje izdelkov, na osnovi katerih se sklepajo pogodbe, sejem mode je tudi celotna predstavitev kreativne sposobnosti delovnih organizacij in mode v svetu, skratka šola in spodbuda.

Center za sodobno oblačenje organizira ob vsakem letnem sejmu mode po 2 modni reviji dnevno. V popoldanskem času na modni reviji predstavljajo občanom izdelke konfekcijske industrije v večernih urah pa modele tekstilne industrije, ki izdelujejo metrsko blago. Poleg tega pa poteka v zadnjih letih v organizaciji Centra za sodobno oblačenje v posejmskem času spremljava in ugotavljanje na trzišču, če so na sejmu razstavljeni modeli tudi dejansko na prodaj v trgovini.

Zanimanje za to veliko manifestacijo narekuje samoupravno sporazumevanje stalnih razstavljalcev in ob razmišljanju o povečanju razstavnih kapacitet bi bilo potrebno izdelati tudi analizo, ki naj bi pokazala ali je čas sejma najprimernejši z ozirom na menjavo kolekcij za obdobje jesen-zima in pomlad-poletje, ali ustreza celotni program, vsebina sejma mode in vse spremljajoče manifestacije. Ugotovitve so vplivale na nadaljnjo graditev sejske prireditve – sejem MODA.

Beseda ob sejmu „Moda 80”

Pomena tekstilne industrije v okviru slovenskega gospodarstva ne odredajo subjektivne ocene bolj ali manj naklonjenih razpravjalcev, ampak njena 10-odstotna udeležba v letno ustvarjalnem družbenem proizvodu republike in 52.000 zaposlenih delavcev. Tudi narodnogospodarsko in strateško usklajeno planiranje razvoja tekstilne industrije, ki ne bi predvidevalo večjih stopenj rasti, je nadvse resna in ekonomskosocialno zahtevna naloga, ki predpostavlja brezpogojno družbeno odgovoren in strokovno precizen pristop. Razvoj tekstilne proizvodnje v podobno razvitem svetu, kot je naša republika, nas uči, da se število zaposlenih v tekstilnih industrijah postopoma zmanjšuje pri tem pa ne pada proizvodnja. V obdobju zadnjih let tudi na Slovenskem tekstilna industrija ne zaposluje novih delavcev. Skladno s tem je v zadnjih dveh letih industrije in rudarstva približno na indeksu 107, medtem ko je v primarni tekstilni proizvodnji 104, v finalni tekstilni proizvodnji pa tudi 107, kar bi kazalo na sorazmeren porast produktivnosti na zaposlenega, ki je nad povprečjem slovenske industrije. Tako izvozna kot tudi uvozna orientacija je stalno prisotna s tem, da se pri uvozu praviloma pojavljajo osnovne surovine, v izvozu pa struktura niha okrog domače konjunktura in dirigiranih

cen. Kadar so cene domačih izdelkov prvih faz podcenjene, se te pojavljajo v večjem obsegu v izvozu, sicer pa je praviloma največji izvoznik finalna tekstilna proizvodnja. Prodaja na tuje znaša po vrednosti približno 13 % in bi jo postopno morali pomakniti na 15 %. Izvoz obsega do 25 % proizvodnih kapacitet. Tudi v zadnjem letu 1979 je uvozno-izvozni rezultat tekstilna industrije nad povprečjem slovenskega gospodarstva. Izvoz, ki je porastel v industriji na indeks 106 je v tekstilni industriji na 126, uvoz pa, ki je v industriji presežen s 131 je v tekstilni industriji samo 113. 80 % vse menjave je opravljeno s deležami s konvertibilnimi valutami. Nismo razvili zadostne domače proizvodnje sintetičnih vlaken, od prirodnih vlaken bombaž ne uspeva, volna pa je grobih kvalit. Zato je navezanost na uvoz osnovnih materialov še vedno precejšnja. Vendar kemična industrija uspešno napreduje in vsako leto v večjem obsegu oskrbuje tekstilno industrijo. V tem razvoju je tekstilna industrija neposredno z vlaganji, svetovanjem in koordinacijo močno udeležena. Kljub temu ni točno, da je tekstilna industrija le velik uvoznik ki nesorazmerno vpliva na stanje v bilancah uvoza in izvoza. Leta 1960 je tekstilna industrija Slovenije udeležena uvozu slovenske industrije in rudarstva z 11 %, v

POLDKA TOMAZIN, dezinater pletenin: Vezave, izračuni in barve – vse to je pripravljeno za izdelavo pletenine.

JANA JOVIČ, modna kreatorka otroške konfekcije: Skica je izdelana in opremljena z vsemi potrebnimi podatki – z opisom modela, materiala in modnih dodatkov.

NEVENKA LILEK, modelarka otroškega in baby programa: Preverjanje krojev po tabelah.

ANA PODPADEC, vodja vzorčnega traku: Izpeljava skrojenelega vzorca do končnega izdelka – odgovorna za izpeljavo sezonskih in dodatnih kolekcij

Beseda ob sejmu „Moda 80”

izvozu pa z 8. V letu 1977 pa je v uvozu z 6,2 v izvozu pa z 6,5 %. Ni torej tekstilna industrija tista, ki je poslabševala slovensko trgovinsko bilanco; rastle so nove proizvodnje ki so sorazmerno uvažale več in izvažale manj. Tudi pokrivanje uvoza je približno 70 %, kar je nad povprečjem industrijskih panog na Slovenskem.

V prihodnjem srednjeročnem obdobju, za katerega osnovne smernice je tekstilna industrija že izdelala, računamo ob istem številu zaposlenih s skromno rastjo proizvodnje. Pri tem pa bi izvoz rastle po stopnji 4, uvoz pa le 1 %, in bi s tem tekstilna industrija še izboljšala svoja zunanje-trgovinska razmerja. Smemo računati z diverzificirano izvozno strukturo s poudarjeno udeležbo finalne proizvodnje, v uvozni smeri pa bodo še naprej dominantno mesto ohranile surovine. Tako mednarodno menjavo bi seveda moral podpirati tudi uvozno—izvozni ekonomski instrumentarij. Zavedamo se skoraj popolne zasičenosti domačega tržišča s klasično tekstilno proizvodnjo, zato bo naša orientacija modni kvaliteti proizvodnji visoke finalizacije in razvoj tekstilov v ne oblačilne svrhe saj danes tekstil uporabljamo od gradbeništva vseh vrst nizkih gradenj, pohištva gumarske industrije in v ostalih industrijskih vejah.

Za tako poslovno orientacijo bo v tekstilni industriji potrebna modernizacija katere potek pa je po naši oceni zaskrbljujoč. Uporabljamo

podatke službe družbenega knjigovodstva po katerih e bila v letu 1976 amortizacija višja kot osnovna sredstva, dana v uporabo, v letu 1977 in 1978 pa sredstva dana v uporabo minimalno presegajo skromno amortizacijo. To pomeni, da se tekstilna industrija zadnji čas giblje na nevarni meji dezinvestiranja o kaki večji modernizaciji v globalnem obsegu torej ni govora. Kaj preprečuje modernizacijo? Mislim, da bolj kot pomanjkanje sredstev in splošni ekonomski položaj tekstilne industrije zavirajo modernizacijo nerazumne ureditve okrog uvoza opreme, ki je vendar v okviru vseh uvozov še najbolj koristen in ima šanse, da bo narodnogospodarsko dolgoročno dobro uporabljen. V klasični tekstilni proizvodnji za oblačenje ni prostora za razvoj novih kapacitet. Za pokrivanje domačega tržišča mora biti vsa investicijska dejavnost usmerjena v izvozne cilje z nadpovprečnimi rezultati. To lahko omogoči sodobna tehnologija moderen proizvodni program, sodobna samoupravna demokratična, a učinkovita organizacija dela in uvajanje kriterijev razvitih gospodarstev. Ob zdravem tekmovanju in primerjanju rezultatov bo vzporedno teklo nenehno usposabljanje kadrov, večanje znanja in uporaba raziskav.

Za skladno izvajanje takega razvojnega programa je tekstilni industriji potrebna dobra organizacija. Za skladno izvajanje takega razvojnega programa je tekstilni industriji potrebna dobra organizacija.

DUNJA PETRIČ, konstruktorka za ženski in otroški program: Pred risanjem nove konstrukcije je potrebno preveriti vse podatke

Od skice do priznanja

Naša konfekcija je ena mlajših v Jugoslaviji. Začela je z izdelovanjem moških hlač iz domačih tkanin, po katerih smo še danes najbolj poznani. Vzporedno z razvijanjem modnih tendenc smo širili tudi konfekcijski program. Danes šteje sezonska kolekcija cca. 260 artiklov. Program je zelo pester, moške klasične in športne hlače, ženska krila in hlače bluzoni, kompleti ter otroški program od krilc, hlač, kombinezonov do jopičev. Tako obširno kolekcijo imamo dvakrat na leto, za sezoni pomlad – poletje in jesen – zimo. K vsaki naredimo še dodatne izvozne in domače, med katerimi je tudi „BABY PROGRAM“. To so

Nadaljevanje na 6. strani

MAJDA HRVATIN, modelarka za ženski in otroški program: Prava krojev za proizvodnjo.

Beseda ob sejmu „Moda 80“

ranost in povezanost. Tudi o tem večkrat padajo zelo površne ocene. Tekstilna industrija naj bi bila razdrobljena in ne povezana. To je samo deloma res. Tekstilna proizvodnja je modna proizvodnja, določena koncentracija proizvodnje je sicer potrebna, vendar moramo vedeti, da imamo v našem sklopu zelo velike organizacije združenega dela, ki tudi v evropskem merilu nekaj pomenijo, predvsem pa lahko zelo hitro zadostijo potrebe skromnega domačega trga. Optimumi v različnih proizvodnjah so različni in ne bi smeli razviti modelov, ki so uspešni v petrokemiji ali na drugih podobnih sektorjih ocenjevati tekstilno industrijo. Uspeh organizacijske povezanosti je v rezultatih ne v formalnih integracijah, ki ostajajo na papirju in od česar delavci, zaposleni v tekstilni proizvodnji, nimajo ničesar. V tekstilni industriji Slovenije se formirajo močna proizvodnja jedra, ki so sposobna zagotoviti razvoj in socialno varnost manjšim obratom. Žal imamo še celo vrsto majhnih proizvodnih obratov, ki nimajo dovolj poslovnih moči, da bi lahko z njimi programirali razvoj, marketinško službo, plasman, izvoz in podobno. Ta proces povezovanja moramo pospeševati. Imamo pa zelo močne in uspešne oblike povezovanja, ki so jih izvedle obstoječe organizacije združenega dela, tako da danes nimamo pomembnejše tekstilne organizacije, ki ne bi imela dislociranih obratov organiziranih v samoupravne temeljne organizacije združenega dela. Skozi take

processe rešujejo probleme MTT, Labod Mura Novoteks, Rašica, Almira, Tekstil Ljubljana, Dekorativna in drugi. Tekstilna industrija Slovenije je sposobna sama reševati svoje organizacijske, kadrovske in tehnične probleme. Seveda morajo biti izpolnjeni pogoji, da tisti ki čuti, da sam sebi ni dovolj, da svojih problemov ne more reševati sam, pomoč išče, mi pa smo tu, da mu jo organiziramo. Tako smo našli dovolj sil, da smo odpravili vse večje probleme delovnih organizacij v izgubah; imamo samo eno pomembnejšo organizacijo, ki še posluje z izgubo, pa tudi v tem primeru je dovolj strokovnih, organizacijskih, tehnoloških in drugih sil, da problem razrešimo. Podpora in pomoč smo tekstilni delavci dobili predvsem pri sindikatih na vseh ravneh. Skupno ocenjevanje rezultatov gospodarjenja po zaključnih računih ustvarja prepotrebno družbeno klimo za korenite samoupravne prilagoditve predvsem v organizacijah združenega dela, ki poslujejo na robu rentabilnosti. Popolnoma soglašamo s stališči sindikatov, da z nizkimi osebnimi dohodki ne bomo pokrivali poslovne nesposobnosti. Koristno in nepogrešljivo aktivnost razvijajo tudi asociacije tekstilcev, kot so Splošno združevanje Slovenije, Jugoslavije, Poslovna skupnost in drugi.

Opozoriti želim, da je tekstilna industrija uspešno reševala svoje probleme modernizacije v okviru danih sredstev in ena prvih je imela izdelan sistem smotrne razdelitve uvoznih možnosti

Od skice do priznanja

Nadaljevanje s 5. strani

modeli, namenjeni otrokom od dveh do osmih let. Mogoče bo koga zbudilo ime „BABY“, kar pomeni dojenček, program pa ni namenjen njim. Pa vendar ima to ime le povezovalo z našimi modeli. Beseda sama zveni tako nežno, ta nežnost pa se izraža v materialu, iz katerega je program izdelan. To je prijetnega, mehkega otipa, prožen in praktičen, prav takšen kot ga narekuje moda. Je mešanica volne in poliestra, narejen doma. Kot vemo, se je konfekcija razvila na osnovi naših tkanin ki so dobile izraz v moških hlačah in ženskih krilih, pletenina pa je dobila svojega v „BABY PROGRAMU“. STASO in MALAN smo pobarvali v žive in odporne

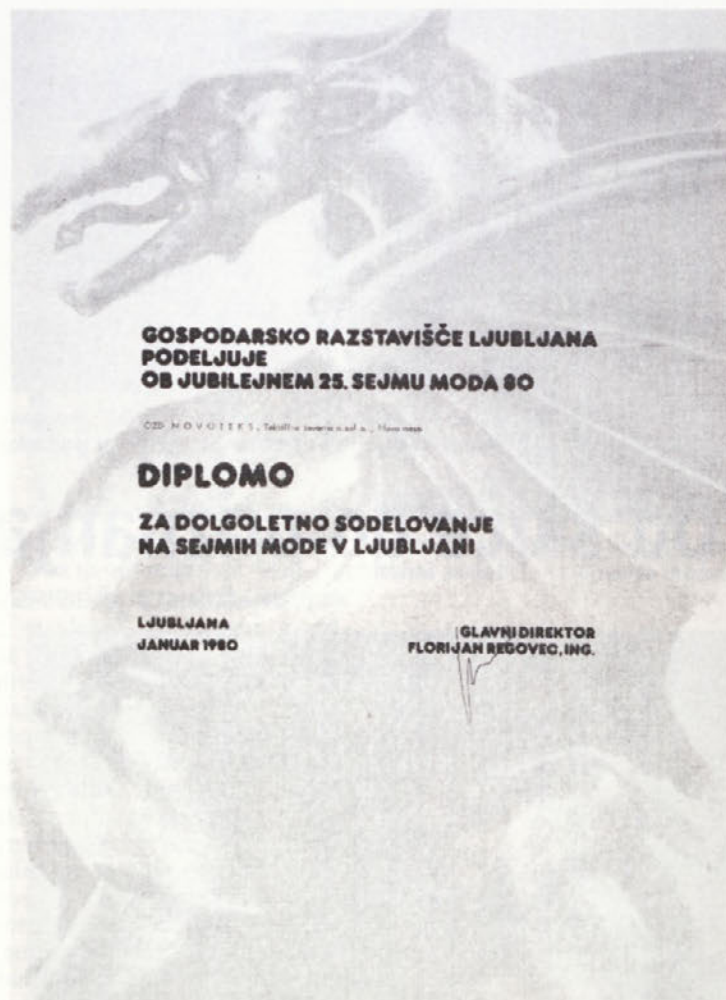
otroške barve, v konfekciji naredili prve modele in z njimi že prvič uspeli na lanskeletnem sejmu mode v Ljubljani, kjer smo dobili diplomo.

Uspeh je bil dosežen tudi na tržišču. Modeli se dobro prodajajo, spomladi in poleti jih bomo našli po vseh večjih trgovinah širom po Jugoslaviji.

Kot vsaka noviteta je imel tudi „BABY program“ težave. Obnašanje materiala je zahtevalo nove konstrukcije novo tehnologijo, primeren strojni park. S teamskim sodelovanjem konstruktorjev, modelarjev, vodjo vzorčnega traku in vzorčnih šivilj smo vse težave hitro prebrodili. To je potrdila letošnja „BABY kolekcija“, ki je dobila na ljubljanskem sejmu

ANKA ŽELEZNIK IN JOŽICA VRTAČIČ, vzorčni šivilji: Šivanje vzorcev mora biti natančno in kvalitetno.

mode najvišje priznanje „Ljubljanskega zmaja.“

Lahko bi rekli da naša „BABY KOLEKCIJA“ uspeva in raste tako kot otrok. Uspele modele bomo lahko kupili že v mesecu avgustu, otroci jih bodo nosili v poznem poletju in vso

jesen, saj so izdelki podloženi in topli.

Sedaj upamo na uspeh samo še pri trgovcih, da bodo tudi takrat odprtih rok in omogočili našim otrokom, da bodo lepo, praktično in toplo oblečeni.

J. J.

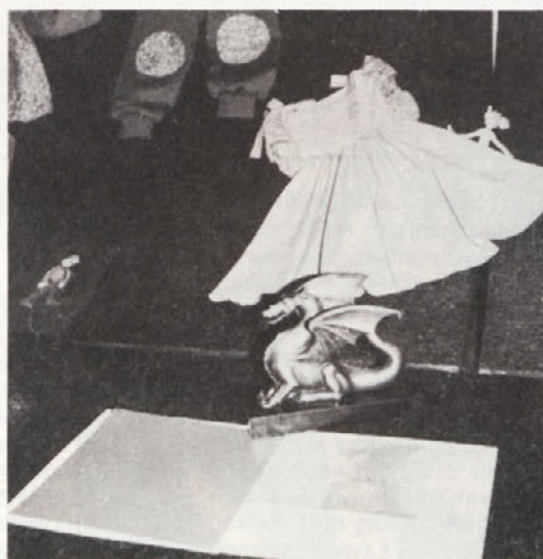
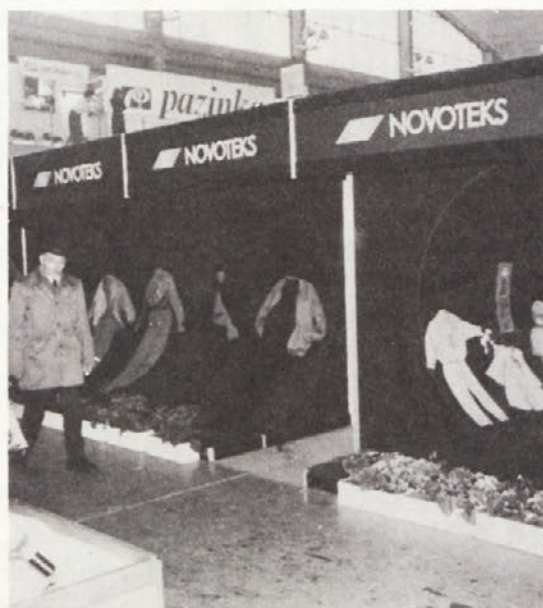
Beseda ob sejmu „Moda 80“

opreme, da je tekstilna industrija Slovenije prva do kraja izdelala samoupravni model deviznega poslovanja za leto 1980 in pri tem izplačala najvišjo stopnjo medsebojne solidarnosti in povezanosti, da uspešno rešuje probleme dopolnilnega izobraževanja, izdajanja strokovne revije in da se je v zadnjem času pomembno ukvarjala z organizacijo, vsebino in prostorsko razporeditvijo šolstva, raziskovalnega dela in podobno. Raziskovalnem delu, organiziranemu v dveh visokošolskih zavodih in enem samostojnem inštitutu bo posvečena letna skupščina tekstilne industrije Slovenije. Na njej bomo po naših močeh in pristojnostih sklepali o organizaciji strokovnega šolstva in problemih posebne izobraževalne skupnosti. Zavest, da so raziskovalno delo, šolstvo in kadri osnovna vrednota in sredstvo napredka, je v tekstilni industriji prodrla v celoti in morda celo nekoliko prednjači. Res je drugo, da je od 80 milijonov din iz tekstilne industrije zbranih sredstev manj kot 10 % ali le približno 6 milijonov din letno porabljenih za raziskave vezane na slovensko tekstilno industrijo ki predstavlja 10 % industrije Slovenije. Povezanosti raziskovalnega dela, izobraževanja in združenega dela si ne predstavljamo kot abstraktno svetovanje drug drugemu, ali pa iskanje krivde na eni in drugi strani,

ampak smo želeli zadeve vzeti v roke tako da bo tekstilni delavec vedel čemu ti procesi služijo. Mislimo, da so v tekstilni industriji še slabosti, ki zadevajo notranje organizacije, ki so še vse preveč hierarhične, kjer imajo odločilen pomen delovna mesta: direktorjev sektorjev, TOZD-ov, šefov služb, vodij in podobno, namesto da bi tako v vrednotenju kot v nagrajevanju vedeli da so osnovni proizvajalci modelarji, kreatorji, tehnologi, tkalke in predice ekonomisti pravniki in drugi ne glede na hierarhično stopnjo, v katero so organizacijsko postavljeni.

Za izvedbo nalog razvoja in utrjevanja dosedanjih rezultatov tekstilne industrije morajo biti izpolnjeni nekateri pogoji poslovanja. Predvsem tekstilna industrija Slovenije ne potrebuje nobenih posebnih podpor in pomoči in tudi ne posebnega ekonomskega sistema. Tekstilna industrija je dajala, daje in bo tudi v bodoče dajala svoj nadpoprečni delež razvoja družbe. Z razvojem velikih kapacitet s primerno alokacijo proizvodnje, s stanjem zalog, ki so redno na nivoju 3-mesečne proizvodnje, z relativno visokim obsegom izvoza pa je v položaju, da upravičeno zahteva svobodno oblikovanje cen. Položaji proizvajalcev se bodo nekoliko spremenili. Tudi cene se bodo drugače strukturirale. Prodorna modna in ustvarjalna pro-

Mali sprehod po Novoteksovem „paviljonu“

Beseda ob sejmu „Moda 80“

izvodnja bo s cenami v porastu standardnejši proizvodi lahko v rasti cen bolj zaostajajo kot ob linearnem administrativnem letnem zviševanju. Namesto razumnega, tržnemu položaju ustreznega obnašanja upravnih organov se prepričujemo o novosti proizvodov in otepamo s konservativnimi, naši ureditvi tujimi stališči, da je srajca že stoletja samo srajca. Ob takem obravnavanju moda, kreacija, ustvarjalnost in novo zadovoljstvo nima kaj iskati. Ne razumemo da je mogoče sproščati cene tam, kjer na primer čakamo v vrsti za avionske karte, ne pa tam, kjer edino poznamo velike razprodaje, kot je to v usnjarsko predelovalni in tekstilni industriji. Če bi se naši veliki revolucionarni gospodarski voditelji tako obotavljali pri sproščanju poljedelskih cen v preteklosti, bi morda še danes stali v vrsti s krušnimi nakaznicami. Noben drug ukrep in še tako povezovanje in priseganje na plansko disciplino, ne more tako koristno vplivati na prestrukturiranje proizvodnje, na omejitev rasti nerentabilnih novih proizvodnih kapacitet, na nerazumno disperzijo neučinkovitih naložb in podobno, kot bi to na današnji stopnji razvoja povzročile svobodne cene. One bi zmanjšale tudi reke jugoslovanskih kupcev, ki vsak dan iz vse države potujejo v inozemstvo v bližnja nakupovalna središča. Tu pri-

čakujemo razumno akcijo, ker je položaj resnično tak, da 330.000 zaposlenih v tekstilni industriji in skoraj dva milijona Jugoslovancev, ki posredno od te proizvodnje živijo ne more na drugačen način ob stanju kapacitet zagotoviti prosperitete in varnega socialnega razvoja zaposlenih

Drugi, le za področje republike Slovenije specifičen problem so razrezi prispevka ki ni v so razmerju z ostalimi industrijskimi panogami na Slovenskem. Tu bi bilo treba obveze znova razdeliti. Ne morejo se tekstilni delavci sprijazniti s tem, da od krajevnih skupnosti do najvišjih družbeno teritorialnih enot predstavniki delijo nasvete o tem, kaj bi bilo treba v organizacijah združenega dela storiti. Mislimo, da je čas, da vsak na svojem delovnem področju nekaj ukrene in spremeni, če so podani zadostni argumenti za preporazdelitev obvez do prispevka za nerazvite med slovenskimi gospodarskimi panogami.

Boj za spreminjanje družbenih odnosov in stabilizacijo se odvija na vseh toriščih in mora zajeti proizvodnjo, plasman in celo sejmarjenje. V oblikovanju samoupravnih modelov smo tako v okviru Splošnega združenja tekstilne industrije Jugoslavije kot tudi na Slovenskem tekstilci dosegli opazne uspehe. Tako na področju oblikovanja materialnih in blagovnih bilanc, samouprav

**GOSPODARSKO RAZSTAVIŠČE LJUBLJANA
PODELJUJE
OB JUBILEJNEM 25. SEJMU MODA 80**

OZD N. O. V. O. T. E. K. S., Tekstilne tovarne n. s. l. o. o., Novo mesto

DIPLOMO

**ZA DOLGOLETNO SODELOVANJE
NA SEJMIH MODE V LJUBLJANI**

**LJUBLJANA
JANUAR 1980**

**GLAVNI DIREKTOR
FLORIJAN REGOVEC, I.N.G.**

Beseda ob sejmu „Moda 80“

nega sporazumevanja s partnerji, dobavitelji surovin, samoupravnega oblikovanja in razdeljevanja blagovnih in deviznih kontingentov, samoupravnega povezovanja in trženja z vzhodnoevropskimi državami, samoupravnega razdeljevanja izvoznih možnosti preko kontingentov in preferencialov na zahodno tržišče, samoupravnega dogovarjanja o oblikovanju cen in drugo. Oblikujemo modele samoupravnega planiranja bodočega srednjeročnega razvoja in devizni podsistem za leto 1980. Tako tekstilna industrija s svojimi asociacijami aktivno, ustvarjalno in strokovno prispeva k razreševanju družbenih protislovij kot tudi oblikovanju samoupravnih modelov in s tem k materializaciji in operacionalizaciji načel ustave in temeljne zakonodaje. Samo tako si predstavljamo konkreten prispevek za spreminjanje družbenih odnosov, ker je samo ponavljanje načel in zaklinjanje prav v zadnjem času pokazalo vso svojo nezadostnost. To je poleg racionalizacije gospodarjenja prispevek k stabilizaciji gospodarskih razmer in družbenega življenja skladno s smernicami predsedstva ZK Jugoslavije. Upravičeno upamo, da bo tudi poslovna aktivnost na tem sejmu kratka, racionalna in etično na primerni poslovni višini prispevek k utrjevanju demokratičnega samoupravnega reda in razvoja.

Cilj našega sejma je pokazati novo ponuditi možnost potrošniku da oceni, trgovini pa, da se angažira za plasman vsega lepega in koristnega kar je tu razstavljeno. V odnosih med proizvodnjo in trgovino nas sorazmerno majhen obseg skupnega ugotavljanja prihodka navaja na oceno, da se družbeni cilji vzajemnosti in solidarnosti skopo uresničujejo. Prehod na maloprodajne cene brez prometnega davka in skupno določanje največjega obsega udeležbe prometnih organizacij in solidarnosti skopo uresničujejo. Prehod na maloprodajne cene brez prometnega davka in skupno določanje največjega obsega udeležbe prometnih organizacij v maloprodajnih cenah je poskušal, vendar ni dokončno uspel urediti odnose, ki so po svojih bistvenih obeležjih le ostali kupoprodajni. To lahko ugotovimo tudi iz rezultatov tovrstnega povezovanja. Enormno je poraslo število organizacij za promet na veliko

širo po Jugoslaviji zato ker imajo večjo participacijo in številnejši so tudi veliki sistemi. Ni torej odločilno to v kakšen družbeni položaj želimo postaviti določeno družbeno aktivnost v tem primeru trgovinsko dejavnost ampak se slednja objektivno nahaja v položaju finalne faze družbene reprodukcije in ima zato določene prednosti, ki jih lahko razrešujejo s samo upravne oblike s polno moralno in etično vsebino. Da so rezultati sporazumevanja doslej skromni, kaže položaj obsega dohodka na delavca, ki je n.pr. v bombažni industriji v primerjavi s trgovino na veliko za 104 % nižji, čisti osebni dohodki za 37, stanovanjska izgradnja in sredstva za skupno potrošnjo pa za 39 %. V primerjavi s trgovino na drobno je dohodek za 74, % nižji, osebni dohodki za 29 in sredstva za skupno porabo in stanovanjsko izgradnjo za 29 %. Isto velja tudi za tekstilno trgovino na veliko in tekstilno trgovino na drobno. Tako je n.pr. povprečni dohodek na delavca 144 oz. 107 višji kot v volnarski grupi, osebni dohodki 107 oz. 48, skladi pa kar za 2,4-krat. Potrebni bodo nadaljnji naporji za usklajevanje odnosov med proizvodnjo in trgovinsko sfero, ki so uspešno začeti v Splošnem združenju tekstilne industrije Jugoslavije. Tudi za to področje pa velja Kardeljev rek o sreči, ki si jo je treba vedno ustvariti sam, in je proizvajalcu ne more prinesiti predpis, celo o zamrznitvi dohodkov trgovinske sfere ne. Upravičeno pričakujemo, da bo poslovanje na tem sejmu odraz poštenega partnerstva, da bodo iz poslovnih pogojev izginili neupravičeni instituti rizikov, ki se plačujejo naprej, konsignacije blagovni krediti enormni prispevki za izgradnjo prodajnih kapacitet in podobno. Brez etičnih elementov v poslovanju ni samoupravnih odnosov. Samo poslovanje, ki bo v obojestransko zadovoljstvo, je lahko karakteristika našega samoupravnega sistema. Pri tem je zelo pomembno ohraniti enotnost jugoslovanskega tržišča, ker je to del tistega velikega bratstva in enotnosti na katerega nas tako vztrajno opozarja tovariš Tito. Kdor kakorkoli zapira plasman, ruši enotnost tržišča z dejanji ne glede na načelno soglašanje s samoupravnim družbenim sistemom.